



30.4.2021

Sukupuolivaikutusten arviointi hallituksen esityksissä 2020

Hallituksen esityksen laatimisohteissa (OM 2004:4) edellytetään, että esityksissä on kerrottava myös vaikutukset eri sukupuolten kannalta. Arvioinnissa noudatetaan oikeusministeriön antamia säädösehdotusten vaikutusten arvioinnin ohjeita (OM 2007:6) sekä muita ohjeita ja oppaita ihmisiin kohdistuvien ja sukupuolivaikutusten arvioinnin toteuttamisesta.¹ Vuoden 2020 hallituksen esitykset käytiin läpi Finlex-palvelusta sanahaulilla ja pisteytettiin liitteessä 1 kuvatulla viisiportaisella indikaattoriluvulla. Seurannassa ei ole mukana talousarvioesityksiä.

Sukupuolivaikutuksia on arvioitu edellisvuosia vähemmän

Vuoden 2020 aikana annettiin yhteensä 253 hallituksen esitystä, joista **38:ssä (15 %)** on arvioitu sukupuolivaikutuksia tai kuvataan muuten sääntelyn kohdentumista tai nykytilaa sukupuolen mukaan. Esityksistä **215:ssä (85 %)** sukupuolten mukainen tarkastelu puuttuu kokonaan. Osuudet on esitetty ministeriöittäin taulukossa 1.

Taulukko 1: Niiden hallituksen esitysten osuus ministeriöittäin, joissa on arvioitu sukupuolivaikutuksia (suvaus) tai muuten tarkasteltu sääntelyalaa tai sen kohdentumista sukupuolen mukaan

Ministeriö	Esitykset yhteensä	Suvaus (tai muu tarkastelu)	Osuus
LVM	25	2	8 %
MMM	18	0	0 %
OKM	15	8	53 %
OM	28	3	11 %
PLM			
SM	8	1	13 %
STM	49	11	23 %
TEM	48	6	13 %
UM	3	1	33 %
VM	48	6	13 %
VNK	3	0	0 %
YM	8	0	0 %
Yhteensä	253	38	15 %

Esityksistä 13:lla arvioitiin olevan sukupuolivaikutuksia ja 16:ssa arvioitiin ettei vaikutuksia ole. Lopuissa yhdeksässä sääntelyaluetta tai kohdentumista tarkasteltiin muulla tavoin sukupuolen mukaan.

¹ Hallituksen esityksen laatimisohteet. Julkaisuja 2004:4. Helsinki: Oikeusministeriö.

Sukupuolivaikutusten arvioiminen lainsäädäntöhankkeissa. Julkaisuja 2007:25. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Sukupuolisilmäläsit käytössä. Käsikirja ministeriöiden tasa-arvotyön tueksi. Julkaisuja 2009:13. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Säädösehdotusten vaikutusten arviointi. Ohjeet. Julkaisuja 2007:6. Helsinki: Oikeusministeriö.

Säädösvaikutusten arviointi ihmisiin kohdistuvien vaikutusten näkökulmasta. Julkaisuja 2016:2. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.



30.4.2021

Taulukko 2: Hallituksen esitysten arvioidut sukupuolivaikutukset ministeriöittäin

Ministeriö	On vaikutuksia	Ei ole vaikutuksia	Muu tarkastelu	Yhteensä
LVM		2		2
MMM				
OKM	2	4	2	8
OM	1	1	1	3
PLM				
SM		1		1
STM	4	4	3	11
TEM	4	1	1	6
UM			1	1
VM	2	3	1	6
VNK				0
YM				0
Yhteensä	13	16	9	38

Yhteensä **12 esitystä (32 %)** sai korkeimman tai toiseksi korkeimman pistemäärän (4–5 pistettä), mikä on selvästi edellisvuosia suurempi osuus niistä hallituksen esityksistä, joissa on tehty sukupuolivaikutusten arviointia. Neljän ja viiden pisteen esityksissä on sääntelyn kohdentumisen tai sääntelyalueen erittelyn ja sukupuolivaikutusten kuvauksen lisäksi kerrottu, mistä vaikutukset johtuvat tai millä perusteella arvioidaan, ettei vaikutuksia ole. Taulukossa 2 kuvataan esitysten saamat pistemäärät ministeriöittäin. Kaikki pisteitä saaneet esitykset on luettelut liitteessä 2.

Näistä esityksistä 8 sai täydet 5 pistettä. Nämä esitykset sisälsivät yllä mainittujen elementtien lisäksi myös oman otsikoidun osionsa sukupuoli- tai tasa-arvovaikutuksista, mikä nostaa ne tekstistä paremmin esiin ja helpottaa siten esimerkiksi päätöksentekijän perehtymistä asiaan.

Taulukko 3: Hallituksen esitysten saama pistemäärä ministeriöittäin

Ministeriö	5p	4p	3p	2p	1p	0p	Yhteensä
LVM				1	1	23	25
MMM						18	18
OKM	2	1	1	1	3	7	15
OM	1				2	25	28
PLM							
SM					1	7	8
STM	3	1	1	1	5	38	49
TEM		1	4		1	42	48



30.4.2021

UM					1	2	3
VM	2	1	1		2	42	48
VNK						3	3
YM						8	8
Yhteensä	8	4	7	3	16	215	253

Kaiken kaikkiaan vuonna 2020 niiden hallituksen esitysten osuus, joille oli tehty sukupuolivaikutusten arviointi tai joissa oli muuten tarkasteltu esityksen kohdentumista sukupuolen mukaan, laski aiemmista vuosista. Vuonna 2019 kaikista hallituksen esityksistä 18 prosenttia sisälsi sukupuolivaikutusten arviointia ja vuonna 2018 vastaava osuus oli 21 prosenttia. Pisteytysjärjestelmä ei ole muuttunut näiden vuosien aikana.



30.4.2021

Liite 1. Indikaattorin arvot

Hallituksen esitys (HE) voi saada enintään 5 pistettä seuraavilla perusteilla:

YLEISET

Otsikoitu kappale sukupuolivaikutuksista 1 p (pl otsikot yhteiskunnalliset ja muut vaikutukset, joiden alla on käsitelty sukupuolivaikutuksia)

Esityksen kohdentuminen tai sääntelyalueen erittely sukupuolen mukaan (tämä voi olla missä tahansa kohtaa HE:tä) 1 p

A 'ON VAIKUTUKSIA'

Esityksellä todetaan olevan sukupuolivaikutuksia 1 p

Sukupuolivaikutuksia eritellään tarkemmin ja/tai kerrotaan mistä vaikutukset aiheutuvat 2 p

tai

B 'EI OLE VAIKUTUKSIA'

Todetaan, ettei esityksellä ole sukupuolivaikutuksia 1 p

Kerrotaan, millä perusteella näin arvioidaan olevan 2 p

Indikaattori antaa suurimman pistemäärän sellaisille esityksille, joissa sukupuolivaikutuksia on eritelty ja perusteltu ja ne on selkeästi nostettu esiin esitystekstistä. Se ei aseta eri laajuisia hallituksen esityksiä eri asemaan, vaan vaikutusten tarkemmasta erittelystä ja perusteluista annetaan samat pisteet riippumatta niiden pituudesta. Lisäksi esityksillä, joilla ei ole arvioitu olevan sukupuolivaikutuksia on yhtäläiset mahdollisuudet saada täydet pisteet niiden esitysten kanssa, joilla vaikutuksia arvioidaan olevan. Pisteitä voi saada myös esitys, joka ei arvioi ehdotuksen vaikutuksia, mutta jotenkin muuten tarkastelee esityksen kohdentumista tai sääntelyaluetta sukupuolen mukaan.

Seurannassa otetaan huomioon esitykset, joissa vaikutuksia tai kohdentumista eritellään "tasa-arvon", "sukupuolen", "naisten", "miesten", "tyttöjen" tai "poikien" kannalta. Tasa-arvolla tarkoitetaan tässä tarkastelussa sukupuolten tasa-arvoa. Siten niitä esityksiä, joissa käsitellään vain esimerkiksi alueellista tasa-arvoa, ei pisteytetä.

Liite 2. Hallituksen esitysten 2020 pisteytys

5 pistettä saaneet esitykset (8 kpl)

On vaikutuksia: Otsikoitu kappale sukupuolivaikutuksista, eritelty kohdentumista tai sääntelyalaa sukupuolen mukaan, eritelty ja perusteltu tarkemmin vaikutuksia

HE 4/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta

HE 129/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain 3 §:n ja tuomioistuinmaksulain 5 §:n muuttamisesta

HE 173/2020 OKM

www.thl.fi



30.4.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 226/2020 OM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

HE 241/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Ei ole vaikutuksia: Otsikoitu kappale sukupuolivaikutuksista, eritelty kohdentumista tai sääntelyalaa sukupuolen mukaan, perusteltu miksi ei ole vaikutuksia

HE 142/2020 VM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2021 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

HE 143/2020 VM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n muuttamisesta

HE 149/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta

4 pistettä saaneet esitykset (4 kpl)

On vaikutuksia: Eritelty kohdentumista tai sääntelyalaa sukupuolen mukaan, eritelty ja perusteltu tarkemmin vaikutuksia (ei omaa otsikoitua kappaletta)

HE 198/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta

HE 245/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Ei ole vaikutuksia: Eritelty kohdentumista tai sääntelyalaa sukupuolen mukaan, perusteltu miksi ei ole vaikutuksia (ei omaa otsikoitua kappaletta)

Ei esityksiä



30.4.2021

On vaikutuksia ja on perusteltu miksi, otsikoitu kappale

HE 145/2020 VM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

HE 222/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain 3 luvun 5 §:n ja merityösopimuslain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta

3 pistettä saaneet esitykset (7 kpl)

On vaikutuksia ja on perusteltu miksi

HE 26/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain, merityösopimuslain ja yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 51 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

HE 58/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 ja 8 luvun sekä työttömyysturvalain 2 a luvun 13 §:n ja 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

HE 92/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain, merityösopimuslain ja yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 51 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta

HE 193/2020 VM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Ei ole vaikutuksia ja on perusteltu miksi

HE 35/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yrittäjien työttömyysturva-oikeuden väliaikaisesta järjestämisestä

HE 87/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta

HE 214/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtiontakuusta covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi

2 pistettä saaneet esitykset (3 kpl)

Otsikoitu kappale, mutta todetaan vain ettei esityksellä ole sukupuolivaikutuksia



30.4.2021

HE 98/2020 LVM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

HE 212/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 249/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

1 pisteen saaneet esitykset (16 kpl)

Todetaan vain että esityksellä voi olla sukupuolivaikutuksia

Ei esityksiä

Todetaan vain ettei esityksellä ole sukupuolivaikutuksia

HE 1/2020 OM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvallisuus selvityslain ja ilmailulain 101 §:n muuttamisesta

HE 13/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

HE 18/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kliinisestä lääketutkimuksesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 41/2020 LVM

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin siviili-ilmailun turvallisuutta koskevaa asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

HE 96/2020 SM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen oleskeluoikeuksia koskevien eräiden määräysten täytäntöönpanosta

HE 132/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esittävän taiteen edistämisestä sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

HE 147/2020 VM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta sekä ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta



30.4.2021

Vain esityksen kohdentuminen tai sääntelyalueen erittely sukupuolen mukaan

HE 15/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutusetuuksista annetun lain muuttamisesta ja opintotukilain 15 §:n muuttamisesta

HE 27/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

HE 31/2020 VM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 72/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

HE 78/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid19-epidemian vuoksi annetun lain muuttamisesta

HE 86/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

HE 165/2020 OM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain ja tutkintavankeuslain tupakointia koskevien säännösten muuttamisesta

HE 218/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

HE 232/2020 UM

Hallituksen esitys eduskunnalle kansainväliseen siviili-ilmailuun liittyvien laittomien tekojen ehkäisemisestä tehdyn yleissopimuksen, ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehtyä yleissopimusta täydentävän pöytäkirjan sekä rikoksista ja eräistä muista teoista ilmaaluksissa tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi rikoslain muuttamisesta

0 pistettä saaneet esitykset (215 kpl), esimerkkejä

HE 5/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta

HE 91/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta



30.4.2021

HE 152/2020 MMM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta

HE 157/2020 OM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta

HE 174/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

HE 177/2020 LVM

Hallituksen esitys eduskunnalle ajoneuvolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

HE 188/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

HE 208/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

HE 230/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta

HE 236/2020 OKM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koulumatkatukilain väliaikaisesta muuttamisesta

HE 238/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ravitsemisyriyten uudelleentyölistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain muuttamisesta

HE 252/2020 TEM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain muuttamisesta

HE 259/2020 STM

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työterveyshuoltolain 3 §:n muuttamisesta